

Reactie Vereniging ZZP Nederland op internetconsultatie Zelfstandigenwet.

Graag nemen we de gelegenheid te baat om een reactie te geven op de initiatief-Zelfstandigenwet. Doel van dit wetsvoorstel is:

‘Doel van de wet is dat er eindelijk wettelijk duidelijkheid ontstaat over de vraag wanneer je nu wel of niet zzp’er bent. Daarnaast zorgt de wet voor erkenning voor een grote groep werkenden die graag als zelfstandige actief is en al jarenlang de rechtszekerheid onder hun bestaan mist. Deze wet is niet alleen nodig voor een goed functionerende en moderne arbeidsmarkt, maar ook voor een goed functionerende sociale zekerheid’.

Onze opmerkingen zijn aanvullend op, en in lijn met, de reactie, zoals deze via onze Koepel Vereniging Zelfstandigen Nederland is ingediend (zie bijlage) en gerangschikt aan de hand van de Memorie van Toelichting (MvT).

Frank Alfrink
Voorzitter Vereniging ZZP Nederland

Algemeen:

Vereniging ZZP Nederland staat positief tegenover de doelstellingen van de Zelfstandigenwet, zoals geformuleerd in hoofdstuk 2.2 van de Memorie van Toelichting, te weten:

- Het bieden van rechtszekerheid voor zelfstandigen en opdrachtgevers;
- Wetgeving beter laten aansluiten bij de moderne arbeidsmarkt en erkenning van de behoefte aan autonomie van een grote groep zelfstandigen;
- Creëren van een gelijk speelveld op de arbeidsmarkt en de sociale bescherming van zelfstandigen verbeteren.

2.4.2 Keuze voor een wettelijke kwalificatie in plaats van jurisprudentie.

Zoals in dit artikel terecht wordt aangehaald ontstaat er onduidelijkheid doordat het arbeidsrecht alleen werkgevers en werknemers kent. De zzp’er heeft nu geen eigen wettelijke kwalificatie in het arbeidsrecht, maar wel als partij bij de overeenkomst van opdracht. Artikel 7:610 BW beschrijft enkel de arbeidsovereenkomst, en artikel 7:400 BW beschrijft de overeenkomst van opdracht. Wanneer feitelijk aan de vereisten van een arbeidsovereenkomst wordt voldaan, is het dwingendrechtelijk een arbeidsovereenkomst. Ook wanneer beide partijen dat niet wensen.

Reactie: Het is dus noodzakelijk dat er een wettelijke kwalificatie voor de zelfstandig ondernemer komt en we niet langer afhankelijk zijn van arbeidsrechtelijke jurisprudentie en holistische toetsingen door een organisatie die daar niet voor opgeleid en geëquipeerd is. Het enig cruciale criterium dat toegevoegd moet worden in artikel 610, moet zijn, dat de ‘afslag’ vanuit het arbeidsrecht naar de overeenkomst van opdracht of aanneming van werk, moet liggen in de feitelijke constatering bij wie de risico’s van het werk liggen. Liggen de risico’s van de uitvoering van het werk bij de zelfstandige ondernemer, dan is er sprake van een eigen wilsautonomie en kan er derhalve nooit sprake zijn van een dienstbetrekking.

3. Hoofdpijnen van het voorstel

Er is nog een andere categorie werkenden, namelijk de zelfstandigen niet zijnde zelfstandig ondernemers. In de inkomensheffing wordt dan gesproken over 'resultaat uit overig werk', oftewel resultaatgenieters. Dit kan zich voordoen bij alle typen werkzaamheden. Het gaat dan bijvoorbeeld om werkenden die geen eigen onderneming runnen, maar af en toe een klus naast andere werkzaamheden uitvoeren.

Ook valt te denken aan werkzaamheden waarbij er geen sprake is van werken in dienst van, maar het ook overduidelijk is dat de werkende geen zelfstandig ondernemer is. Afhankelijk van hoe de afspraken en voorwaarden waaronder wordt gewerkt zijn vormgegeven, is het in die situaties goed denkbaar dat er geen sprake is van een arbeidsovereenkomst. Een veelgehoord voorbeeld hiervan zijn bijvoorbeeld folder- en krantenbezorgers, of werkenden die incidenteel bijdragen in vakbladen schrijven tegen een vergoeding, maar dus niet onder 'gezag' staan. Ook na invoering van dit wetsvoorstel zal er sprake kunnen zijn en blijven van dergelijke resultaatgenieters en/of bijverdieners. Daarbij geldt dat deze werkenden op basis van een andere overeenkomst dan een arbeidsovereenkomst werkzaamheden verrichten. Deze groep valt expliciet niet onder de Zelfstandigenwet. Bij juridische invulling van dit wetsvoorstel is daar rekening mee gehouden.

Reactie: Naast de groep zoals hierboven is opgenomen kan de Zelfstandigenwet ook niet van toepassing zijn op zelfstandigen die eigen werk of producten verkopen, zelfstandigen die voor particuliere opdrachtgevers werken en zelfstandigen waar gewoon geen baan voor bestaat, zoals een beeldend kunstenaar of een cabaretier. In de huidige praktijk van handhaving vernemen we al voorbeelden dat de groep die te duiden is als 'bijverdieners, vaak naast loondienst, bij controle opdrachtgever wordt gekwalificeerd als dienstbetrekking. De opdrachtgever wordt dus geconfronteerd met verrekeningen en de plicht tot het aangaan van een arbeidsovereenkomst, terwijl het hier mensen betreft die al een baan hebben. Bij invoering van de Zelfstandigenwet dient tegelijkertijd ingevoerd te worden dat deze groep ongemoeid wordt gelaten qua handhaving. Er is immers geen enkele fiscale noodzaak tot handhaving en beoordeling. Ook al is de Zelfstandigenwet primair gericht op het wettelijk verankeren van de positie van de zelfstandige die arbeid verricht voor de zakelijke opdrachtgever, secundair is direct in deze wet te regelen dat alle andere vormen van bijverdienen buiten dienstbetrekking vrij worden gelaten. Uiteraard moeten deze inkomsten wel in de aangifte worden opgegeven.

Criteria zelfstandigtoets:

De zelfstandigtoets bestaat uit vijf criteria. Een werkende is een zelfstandige volgens de Zelfstandigenwet wanneer diegene voldoet aan alle onderstaande criteria. Een zelfstandige onderbouwt waarom diegene voldoet aan deze criteria.

Een zelfstandige:

1. Werkt voor eigen rekening en risico;
2. Voert een deugdelijke administratie;
3. Uit zich in het economisch verkeer als zelfstandig ondernemer;
4. Heeft een adequate voorziening getroffen tegen het risico van arbeidsongeschiktheid;
5. Voorziet in een proportionele bijdrage voor een voorziening tegen inkomensverlies en/of armoedeval bij pensionering.

Reactie: In de uitwerking van het criterium: De zelfstandige werkt voor eigen rekening en risico, wordt aangegeven dat de elementen die ter verduidelijking in de MvT staan opgenomen, slechts elementen zijn om invulling te geven aan dit criterium en het niet noodzakelijk is om aan alle criteria te voldoen. De opgenomen criteria in de MvT zijn:

- De zelfstandige verwerft inkomsten via het maken van winst uit onderneming;

- De zelfstandige draagt aansprakelijkheid voor schulden van het bedrijf;
- De zelfstandige draagt aansprakelijkheid voor extra werkzaamheden bij herstelwerkzaamheden;
- De zelfstandige loopt een financieel risico bij niet betaling door klanten;
- De zelfstandige loopt een financieel risico bij in gebreke stelling of schade;
- De zelfstandige spreekt niets af over doorbetaling bij ziekte;
- De zelfstandige heeft over een bepaalde periode meerdere opdrachten of meerdere opdrachtgevers.

Ons inziens is het onwenselijk om te stellen dat de zelfstandige niet aan alle criteria hoeft te voldoen. Aangezien het onze insteek is dat een zelfstandige aan alle eisen van de Zelfstandigentoets moet voldoen om, zoals later wordt betoogd, voor de werkrelatietoets te volstaan met enkel de 'wil der partijen'. De criteria waaruit op te maken is dat de 'wilsautonomie' voor 100% bij de zelfstandige ligt, zijn voor elke zelfstandige ondernemer logisch en realiseerbaar. Het heeft onze voorkeur om het volle gewicht toe te kennen aan alle criteria, aangezien ze voorwaardelijk zijn voor echt ondernemerschap en de zelfstandige vrijwaart van multi-interpretabele criteria, zoals verwoord in de werkrelatietoets. De belastingdienst is bij uitstek geschikt om hier fiscaal (bij aangifte) op te handhaven.

Ad 2. De zelfstandige voert een deugdelijke administratie

Hier sluiten we ons volledig aan bij de reactie zoals opgenomen in de reactie van VZN. We moeten oppassen voor een ongewenste en onevenredige administratieve lastendruk. In de praktijk komt het vaak voor dat er snelle ondersteuning is vereist voor een opdrachtgever of dat er sprake is van een langjarige relatie met incidentele, vergelijkbare korte opdrachten, zoals het schrijven van een bijdrage in een uitgave. Als hiervoor altijd een overeenkomst van opdracht van opdracht voor moet worden opgesteld halen we de dynamiek uit de BV Nederland. Wij stellen voor dat het eenmalig opstellen van een overeenkomst en een mailtje per opdracht langjarig moet kunnen volstaan.

Ad 3. De zelfstandige uit zich in het economisch verkeer als zelfstandig ondernemer

Volledig mee eens.

Ad 4. De zelfstandige heeft een adequate voorziening getroffen tegen het risico van arbeidsongeschiktheid

Ingewikkeld aan dit criterium is de definitie van 'adequaat'. In de MvT wordt aangehaald dat wanneer de invoering van de Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen (BAZ) wordt ingevoerd, dit geldt als een minimale invulling van het begrip adequaat. De BAZ regelt een uitkering bij volledige en duurzame arbeidsongeschiktheid. Een situatie dat zonder verzekering niet te dragen is. Uit raadplegingen blijkt echter dat de wachttijd van (mogelijk) 2 jaar ook niet te dragen is door de meeste zelfstandigen en aangezien circa 98% van de gevallen van arbeidsongeschiktheid binnen 2 jaar is opgelost, zou ik ook een broodfonds of schenkring als adequaat willen opnemen. Ook in het geval de BAZ niet (kan worden) ingevoerd. Aanvullend breek ik nog graag een lans voor de in de reactie van VZN beschreven 'Trampolinerekening'.

Ad 5. De zelfstandige voorziet in een proportionele bijdrage voor een voorziening tegen inkomensverlies en/of armoedeval bij pensionering.

Zoals opgenomen in de reactie van VZN zijn er meerdere mogelijkheden voor zelfstandigen om de armoedeval bij pensionering op te vangen. Het DNB onderzoek van [Biesenbeek et al](#) geeft inzicht in de huidige hoogte van de vervangingsratio's (De verhouding tussen het pensioeninkomen en het inkomen dat iemand verdiende voordat hij of zij met pensioen ging).

Onderstaande tabel geeft de invloed van de 4^e pijler weer op de hoogte van de vervangingsratio's bij zelfstandigen en DGA's. Zoals blijkt is het dus van belang om de effecten van de 4^e pijler mee te nemen in de constatering van de aanwezigheid en de hoogte van de armoedeval onder zelfstandigen.

Tabel 6. *Vervangingsratio's voor werknemers en zelfstandig ondernemers.*

Vervangingsratio	p25	p50	p75
<i>Werknemers</i>			
Eerste pijler	0,202	0,274	0,373
Eerste + Tweede pijler	0,487	0,587	0,685
Eerste + Tweede + Derde pijler	0,490	0,589	0,687
Eerste + Tweede + Derde + Vierde pijler, financieel	0,526	0,630	0,738
Eerste + Tweede + Derde + Vierde pijler, privaat vermogen	0,618	0,761	0,928
<i>Zelfstandig ondernemers</i>			
Eerste pijler	0,221	0,331	0,507
Eerste + Tweede pijler	0,312	0,442	0,628
Eerste + Tweede + Derde pijler	0,330	0,459	0,640
Eerste + Tweede + Derde + Vierde pijler, financieel	0,373	0,512	0,715
Eerste + Tweede + Derde + Vierde pijler, privaat vermogen	0,547	0,767	1,130
<i>DGA's</i>			
Eerste pijler	0,181	0,241	0,315
Eerste + Tweede pijler	0,263	0,354	0,459
Eerste + Tweede + Derde pijler	0,280	0,376	0,486
Eerste + Tweede + Derde + Vierde pijler, financieel	0,334	0,441	0,576
Eerste + Tweede + Derde + Vierde pijler, financieel + PEB	0,352	0,464	0,608
Eerste + Tweede + Derde + Vierde pijler, totaal + PEB	0,722	1,061	1,747

3.2 Werkrelatietoets

De werkrelatietoets is een toets op afwezigheid van gezag/dienstverband. De vier criteria zijn afkomstig uit het toetsingskader in de Arbeidsrelatiewet in België. De vier criteria zijn gelijkwaardig aan elkaar. Er moet aan alle vier criteria zijn voldaan om buiten dienstbetrekking te kunnen werken. De werkrelatietoets bestaat uit de volgende vier criteria:

1. **De vrijheid van organisatie van de werktijd.** Heeft de zelfstandige een grote mate van vrijheid om de eigen werktijd en/of verlof te bepalen?;
2. **De vrijheid van organisatie van het werk.** Heeft de zelfstandige een grote mate van vrijheid om zelf te bepalen hoe de werkzaamheden worden uitgevoerd of georganiseerd?;
3. **De afwezigheid van hiërarchische controle.** Kan de opdrachtgever directe hiërarchische controle over de zelfstandigen uitoefenen?;
4. **De wil van de partijen.** De bedoeling van partijen om te werken met en als zelfstandige?

Reactie: Het is onwenselijk dat de zelfstandigentoets en de werkrelatietoets gelijkwaardig en voorwaardelijk blijven bestaan. Zoals al eerder betoogd en zoals ook in de reactie van VZN staat opgenomen houdt deze koppeling onduidelijkheid in stand.

Immers de eerste 3 criteria zijn vaag gedefinieerd en bieden te veel ruimte voor interpretatie. Zoals al eerder bepleit geldt wat ons betreft: Eenieder die de (door ons aangescherpte) zelfstandigentoets doorstaat is 'wilsautonoom' en dus ondernemer. De werkrelatietoets is aan deze kwalificatie ondergeschikt. Gelijkwaardig en voorwaardelijk is enkel de wil der partijen. Er is hierdoor een rechtsvermoeden van ondernemerschap ontstaan, indien ongewenst is de opdrachtgever verantwoordelijk en dient deze dienstbetrekking aan te tonen.

3.3 Sectoraal rechtsvermoeden

Nederland kent een grote mate van verscheidenheid tussen sectoren. Nederland heeft daarnaast ook een traditie om per sector specifieke afspraken te maken over tal van werk gerelateerde zaken. Deze wet borduurt voort op deze traditie en creëert de mogelijkheid om sectoren te benoemen waar een rechtsvermoeden wordt geïntroduceerd. Dit gaat om sectoren waar een verhoogd risico is vastgesteld op fraude met betrekking tot de werkrelatie (schijnzelfstandigheid), en sectoren waar het eerdergenoemde 'grijze gebied' tussen werknemerschap en zelfstandigheid extra groot en moeilijk door partijen in te vullen is.

Reactie: Een sectoraal rechtsvermoeden is ongewenst. De ruimte die aan dit rechtsvermoeden in de MvT staat beschreven is te groot en biedt tevens ruimte aan algemeen verbindend verklaarde sectorale cao's, zaken in relatie tot zelfstandigen te regelen. In sommige branches is dit al aan de orde en blijken deze enkel onrust en onduidelijkheid te oogsten. Dit bezorgt individuele opdrachtgevers verhoogde terughoudendheid om te werken met zelfstandigen. In de beveiligingsbranche wordt al gewerkt aan een sectoraal rechtsvermoeden om bedrijfseconomische belangen veilig te stellen (zie reactie VVNL op deze consultatie). In diverse onderdelen binnen de culturele sector wordt al enkele jaren gewerkt aan de bescherming van zelfstandigen aan de basis van de arbeidsmarkt. Ook daar ligt op de loer dat de hang naar bescherming de ondernemer in de weg gaat zitten en opdrachtgevers argwaan gaat bezorgen.

De enige ruimte die we voor sectorale bepalingen zien zijn sectorale wettelijke vereisten, zoals het hebben van een VOG, een aansluiting bij een geschillencommissie en geldende Arboregels. Het Rechtsvermoeden zoals uitgewerkt in de VBAR zou ook van toepassing kunnen zijn. Voor wat betreft de hoogte van het uurtarief zou ik deze willen beperken tot een berekening vanuit een minimaal vereist ondernemersinkomen en los willen koppelen van de hoogte van het minimumloon.

3.4 Commissie Beoordeling Toetsingskader Zelfstandigenwet

Dit wetsvoorstel introduceert een Commissie Beoordeling Toetsingskader Zelfstandigenwet die op laagdrempelige en heldere wijze kan adviseren en beslissen over de vraag of een werkrelatie te kwalificeren is als overeenkomst tot opdracht zoals besproken in de Zelfstandigenwet. Deze onafhankelijke commissie beoordeelt en adviseert partijen over de kwalificatie van de werkrelatie. Dit kan op voorspraak van een van beide partijen of van partijen gezamenlijk. Beoordeling en advisering is mogelijk voorafgaand aan de overeenkomst of tijdens de werkrelatie tot een jaar na het aangaan van de overeenkomst.

Reactie: Om een wildgroei aan aanvragen te voorkomen, zoals bij de Modelovereenkomsten is gebeurd, zou ik deze commissie willen zien als een soort geschillencommissie of een klachteninstituut, vormgegeven zoals het Kifid. Daarbij dienen er wel regels opgesteld te worden aan welke voorwaarden je moet voldoen, voordat je een kwestie aan deze instantie mag voorleggen. De Belastingdienst beperkt zich tot enkel de fiscale toetsing.

Conclusie: Vereniging ZZP Nederland staat positief ten opzichte van de Zelfstandigenwet. Wel willen wij de criteria van de Zelfstandigentoets aanscherpen. Verplicht de 'wil der partijen' vast te leggen in een overeenkomst, zodat tevens de 'wilsautonomie van de zelfstandige opdrachtnemer' is vastgelegd. Pas enkel sectorale wettelijke vereisten toe, mogelijk aangevuld met het Rechtsvermoeden uit de VBAR, gemaximeerd met een tarief van € 36 en zonder een automatische koppeling met de aanpassingen van het minimumloon.

BIJLAGE: Reactie VZN op initiatiefvoorstel Zelfstandigenwet - Input internetconsultatie, Den Haag, 23 juni 2025

Hierbij treft u de reactie van Vereniging Zelfstandigen Nederland (VZN) op de initiatief-Zelfstandigenwet. Wij hebben een positieve grondhouding tegenover het initiatief van de Tweede Kamer om te komen met een alternatief voor de conceptwet Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden (VBAR).

De wet:

- komt tegemoet aan de wens van een zeer grote groep werkenden om te werken als zelfstandige, en geeft daarmee erkenning aan hun drijfveren en motivaties;
- doet recht aan het ondernemerschap van zelfstandig werkenden;
- creëert een eigen rechtspositie voor deze groep werkenden;
- neemt ongewenste financiële verschillen tussen verschillende groepen werkenden weg;
- geeft meer ruimte voor de wil van partijen, contractsvrijheid en vrijheid van ondernemerschap;
- biedt bescherming door het scheppen van een basis sociaal vangnet, passend bij zelfstandigen, waarmee uitholling en misbruik van het collectieve systeem wordt tegengegaan;
- introduceert een toets voor het bepalen van zelfstandig ondernemerschap;
- laat zelfstandigen die werken voor particulieren en zelfstandigen die producten maken en verkopen ongemoeid, evenals hybride werkenden en mensen die naast loondienstverband inkomsten uit overige werkzaamheden hebben (de zgn. 'resultaatgenieters').
- combineert vrijheid van ondernemerschap met verantwoordelijkheid van zelfstandig ondernemers om dit aan te tonen en om een aantal zaken goed voor zichzelf te regelen; dat vinden wij passend en iets waarvan je mag verwachten dat zelfstandigen dit kunnen.

Ook hebben wij een aantal zorg- en aandachtspunten.

Ten aanzien van de zelfstandigentoets en onderliggende criteria

De zelfstandigentoets is een toets die zelfstandig ondernemerschap aantoont en duidelijkheid vooraf kan bieden. Aandachtspunt bij het criterium van het btw-nummer is dat niet alle ondernemers een btw-nummer hoeven te hebben, afhankelijk van de sector waarin zij werkzaam zijn. De criteria in de zelfstandigentoets omtrent adequate voorzieningen voor arbeidsongeschiktheid en oudedagsvoorziening behoeven daarnaast nadere specificatie om duidelijkheid te bieden. Daarbij moet rekening worden gehouden met de regeldruk die dit mogelijk extra met zich meebrengt voor ondernemers. Het is belangrijk om te zoeken naar oplossingen die gemakkelijk door de zelfstandigen te realiseren zijn, en die ook voor opdrachtgevers geen onnodige administratie opleveren.

Ten aanzien van de eis van het hebben van een adequate arbeidsongeschiktheidsvoorziening zijn wij van mening dat het wetsvoorstel BAZ zoals dat op 11 juni 2024 ter internetconsultatie is voorgelegd, zou moeten gelden als een minimaal adequaat vangnet tegen vrijwel volledig inkomstenverlies bij vrijwel volledige arbeidsongeschiktheid. In dit wetsvoorstel is een basisverzekering voor zelfstandigen opgenomen, maar wordt ook de mogelijkheid geboden (via een opt-out) om een eigen

verzekering voor arbeidsongeschiktheid af te sluiten. Hiermee vormt het wetsvoorstel een aanvaardbare balans tussen bescherming voor alle zelfstandigen voor langdurige en (vrijwel) volledige arbeidsongeschiktheid en keuzevrijheid voor ondernemers. Hierbij plaatsen wij nog de kritische kanttekening dat de voorgestelde premie (nu 6,5%) naar beneden moet worden bijgesteld naar aanleiding van de recent verschenen rapport¹ van het Actuarieel Genootschap hieromtrent (5% bij een wachttijd van 2 jaar).

Ten aanzien van de eis van het hebben van een adequaat pensioen dragen wij graag de volgende ideeën aan: Iedereen die in Nederland woont, dus ook elke zelfstandige, heeft een pensioenvoorziening in de vorm van AOW (eerste pijler). Hiermee wordt armoede voorkomen. Daarnaast is er behoefte om ook zelfstandigen een goede mogelijkheid te bieden om hun levensstandaard na pensionering te kunnen voortzetten. Om de levensstandaard te kunnen handhaven zou een deel van de zelfstandigen een aanvulling op de AOW moeten opbouwen. Uit het IBO-rapport Pensioenopbouw in balans² uit juni 2024 blijkt dat voor veel zelfstandigen geldt dat zij al een adequaat pensioen hebben met behoud van levensstandaard, maar dat er ook een groep zelfstandigen in een kwetsbare positie verkeert. De wettelijke eisen zouden dan ook moeten zien op het beschermen van deze kwetsbare groep. Om hier verbetering in aan te brengen, maar ook voldoende keuzevrijheid, flexibiliteit en cashflow voor ondernemers te behouden kan gedacht worden aan:

1. Verruiming van de mogelijkheden om een al bestaand tweede pijlerpensioen voort te kunnen zetten als zelfstandige. Dit kan nu slechts in zeer beperkte mate. Zie voor een uitwerking hiervan het advies van de stichting van de arbeid pensioenopbouw zelfstandigen in de tweede pijler³
2. Verbetering informatievoorziening over derde pijlerpensioen, zoals voorgesteld in de Taskforce Inkomen voor later⁴. De mogelijkheden tot het belastingtechnisch voordelig sparen in de derde pijler zijn recent al meer dan voldoende verruimd.
3. Erken dat zelfstandigen ook een pensioenbuffer kunnen opbouwen in de 4^e pijler in de vorm van vermogen in de vorm van vastgoed of beleggingen of de verkoop van bedrijfsmiddelen bij pensionering. Ook hier kan verbetering van informatievoorziening bijdragen aan het aanleggen van (betere) buffers door meer zelfstandigen.

Indien overwogen wordt om zelfstandigen naast de AOW-voorziening te verplichten een aanvullend pensioen te laten opbouwen, dan kan gedacht worden aan het zoeken van oplossingen in 2e, 3e én 4e pijler (zie hierboven). Je zou bijvoorbeeld kunnen denken aan een verplichting om jaarlijks een x% van de winst uit onderneming af te storten in pensioenpot, tot een bepaald minimum. Ondernemers die kunnen aantonen dat zij al elders pensioen (bijv. uit loondienstverband) of een buffer voor later hebben opgebouwd boven deze drempelwaarde, kunnen hiervan worden vrijgesteld.

Wij zijn echter groter voorstander van het verplichten van zelfstandigen tot het aanleggen van een *brede* bedrijfsbuffer die voor meerdere doeleinden ingezet kan worden; niet alleen voor het betalen van premies voor bijvoorbeeld aov en oudedagsvoorziening, maar

¹ <https://www.actuarieelinstituut.nl/permanente-educatie/van-aannames-tot-premie-actuariele-inzichten-in-de-verplichte-aov>

² [IBO rapport Pensioenopbouw in balans | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

³ [Advies pensioenopbouw zelfstandigen in de tweede pijler | Stichting van de Arbeid](#)

⁴ [Visiedocument](#) Taskforce Inkomen voor later.

bijvoorbeeld ook voor het kunnen opvangen van een aantal maanden vraaguitval en voor leer- en ontwikkelactiviteiten. De buffer kan fiscaal gestimuleerd worden opgebouwd en gemaximeerd worden, en kan alleen onder voorwaarden worden aangesproken. Deze brede bedrijfsbuffer hebben wij de werktitel 'trampolinerekening' gegeven, omdat deze zelfstandigen opvangt in tijden van nood en hen een zetje meegeeft wanneer men een stap wil maken. Het is een beschermde rekening waar geen vermogensrendementsheffing voor geldt en waar geen claims door derden op gelegd kunnen worden. Het hebben van een trampolinerekening zou een essentieel element kunnen zijn in de criteria van zelfstandig ondernemen, en de fiscale faciliteiten voor zelfstandigen kunnen hieraan worden gekoppeld. We hebben de ideeën over het opbouwen van een brede bedrijfsbuffer in de vorm van een trampolinerekening verder uitgewerkt en gaan hierover graag nader met u in gesprek.

Ten aanzien van de werkrelatietoets en onderliggende criteria

De werkrelatietoets is in tegenstelling tot de zelfstandigentoets veel minder duidelijk. Hoewel de criteria uit de werkrelatietoets in de Zelfstandigenwet minder veelomvattend en gedetailleerd zijn dan de criteria die in de VBAR worden gehanteerd om een werkrelatie te kwalificeren, blijft dit een schier onmogelijke opgave vanwege de vele verschijningsvormen van en dynamiek in werkrelaties op onze moderne arbeidsmarkt. Wij vrezen dan ook dat de werkrelatietoets eveneens tot verwarring en onduidelijkheid zal leiden bij zzp'ers en hun opdrachtgevers. Door de werkrelatietoets zal de Zelfstandigenwet de onrust in de markt om te werken als en met zelfstandige(n) niet kunnen wegnemen. Wij stellen daarom voor om de werkrelatietoets te schrappen met uitzondering van het criterium 'wil van de partijen'.

Mocht de politiek onverhoopt zowel de zelfstandigentoets als de werkrelatietoets willen behouden, dan moet er een koppeling komen tussen beide toetsen in de vorm van een rechtsvermoeden van ondernemerschap. Dit werkt als volgt: als je de zelfstandigentoets doorstaat als zzp'er, ontstaat er een rechtsvermoeden van dat er géén sprake is van hiërarchische controle (onderdeel van de werkrelatietoets). Als we zo'n koppeling namelijk niet maken, dan houden we het euvel dat je én kunt scoren op ondernemerschap én op werknemerschap. Dan is het wederom onduidelijk wat in die situaties het zwaarst weegt. Dat is onwenselijk.

Ten aanzien van het sectorale rechtsvermoeden

Wij zijn kritisch over maatwerk voor sectorale criteria conform Belgisch model. Ten eerste heeft dit in België tot diverse rechtszaken en jurisprudentie geleid en daarmee de nagestreefde duidelijkheid weer aangetast en problemen rond schijnzelfstandigheid niet verminderd. Ten tweede werken veel zelfstandigen afwisselend in meerdere sectoren of zijn zij in meer sectoren in te delen (werkt een programmeur, die een opdracht doet bij een bank en vervolgens bij een ziekenhuis nu in de IT-sector, de financiële sector of de zorg?), waardoor het moeilijk wordt om steeds de bijbehorende sectorale regels toe te passen.

Wij pleiten er daarom voor om slechts één criterium voor een rechtsvermoeden te hanteren, dat gekoppeld is aan een bepaald uurtarief. De uitwerking van het onderdeel Rechtsvermoeden uit de wet VBAR kan hiervoor gebruikt worden.

Ten aanzien van de Commissie Beoordeling Toetsingskader Zelfstandigenwet

Wij zijn positief over een dergelijke commissie, die beoordelingen kan geven aan partijen over de beoordeling van het toetsingskader en die een bredere werking kunnen hebben, zodat zich daarmee vooraf voor grotere groepen zelfstandigen een goed beeld gevormd kan worden van waar de grenzen liggen.

Een suggestie voor het opzetten van een dergelijke commissie is om te kijken naar de Commissie van Aanbestedingsexperts. Dit is een commissie die bij wet is ingesteld en bij klachten over een lopende aanbesteding een (niet-bindend) advies geeft. Omdat er een evenwichtige en diverse groep experts in de commissie zit, worden door de commissie goede inhoudelijke adviezen gegeven, die, ondanks dat zij niet bindend zijn, toch vaak worden gevolgd door partijen. Ook worden de adviezen vaak door rechters overgenomen als er toch geprocedeerd wordt. De commissie werkt dan ook ondanks een zeer beperkt budget in de praktijk goed.